

مجموعہ ابوالضیا

ماسوا شاہ سندن دلی تطہیرہ چالش

پر تو حکمت و عرفان ایلا تئورہ آلس

علوم و معارفدن بحث ایدرہ و ہرماہ عربی اجناسیلہ اون بشتہ نشر اولنور فتون غزتمہ ایدرہ

نومرو ۱۵ - جلد ۲ [فی ۱۵ ربیع الآخر سنہ ۱۲۹۸] نسخہ سی ۳ فروش

سواحل ممالک عثمانیه ده محصول فوق الغایه برکتلی اوله جتی ودا-
خلده دخی بر میلیون یوز قرق ایکی بیک هکتاردن اوان میلیون هکتولتر
قدر حساب متوسط اوزره اولدقجه کوزل محصول آله جقدر .

مصرده دخی محصول کوزل اوله جقدر .

مصر بغدادی ؛ پک زیاده فیضلی در .

آریه ؛ متوسط درجدهده محصول وبره جقدر .

پانچا ؛ محصولی اعلا اوله جقدر .

اوزوم ؛ فرانسه ده، ایتالیا ده و باخصوص سواحل دولت عثمانیه ده
معتاد اوزره اوله جقدر .

زیتون ؛ درجه متوسطه ده محصول وبره جقدر .

میوه وز بسره ؛ فوق الغایه مبدول اوله جقدر .

(الله اعلم بالصواب)

ضیا پاشانک اوان طفولیتی حقننده کی مقاله سی

(مابعد : جزؤ ۱۵)

لایلا، اهل عشق و باغری یانیق بر کیسه ایدی . بکا نظر ترجمه
باقدی ؛ و بر طرز دنوازانه ایله « سنده بو عشق و هوس اولدقجه اومارم که
شاعر اولورسک ! » دیدی . و شعر دنیلان عادتاً سوز اولوب، فقط
اوزان و عروض دیدکری (فاعلاتن، مفاعلاتن) لک حرکات و سکونته
موافق اولسنی و مصراعلرک آخری بر برینه اویق لازم کله جکنی ییلدیکی
قدر تعریف ایتدکدن صکره، « مادام که شعره هوسک وار ! ابتدای
نظمک تبرکا بر « نعت نبویه » اولسون . هایدی بو کیچه چالش ! او بولده
بر شی یاپوب، یارین بکا کوستر؛ و او ایمان محللرینی دوزلدیرز . بویله بویله
سنده شاعر اولورسک . » دیدی . و شعرک ردیف لری « یار رسول الله »
اولسنی توصیه ایلدی .

بن اوسونج ایله مردمناری درت ال ایله چیقارق، اوطمه قوشدم؛
 قیوی قبادم. اوکه بر طبقه کاغذ قویدم؛ همان قلی الله آکدم. کویا
 ذهنده بیغاش؛ قالمش بر چوق شیلر یازه جق ایدم. دوشون بره
 دوشون!..... عقلم بر شی کلز!... وزن وعروض نرده! عادی کله
 یله کویا بزی طوتوبده زورله سلسله وزننه صوقه جق خوفیله ذهندن
 فرار ایدر ایدی. والحاصل خاطرمه هیچ بر سوز کتیره مدم. بویله لکله
 صباح اولدی؛ کوزمه بر لحظه اویقو کیرمدی. فصل اولورسه اولسون
 دیدم؛ کاغذه بر قاج سطر صاچه صپان شیلر یازدم؛ فقط سطرک
 صوکلرینه «یا رسول الله» ردیفی علاوده قصور ایدم؛ بونری بر قاج
 یوز کره تکرار تکرار اوقودم. وذهنجه هپسینی موزون ویک اعلا بولدیم.
 لکن معنی هیچ خاطرمه کلدی.

اورته لاق آثار آغارمز؛ سوینرک، لالانک اوطمه سنه قوشدم. وهنوز
 یتاغندن قالمش؛ آبدست اکبر کن یقالدم؛ ومظفرانه کاغدی اینه طوتشد.
 بردم. لالا بر کره کوزدن کچیردی؛ کاغدی بنه بکا وردی. ونسم
 ایدرک، «بوده فنا دکل اما شعرده وزن، هر سطرک حرکات و سکونی
 بر رینه موافق اولمق دیمکر. بونک ایسه کیمسی فاعلاتن کیمی مستغفلن
 اولدیغندن بشقه، هیچ برندن بر معنی چیقیمور. کلهلر بر برلینه «طارغین
 او کوز» کبی باقیورلر. حال بوکه شعرده وزن ایله برابر معنی ده شرطدر.
 سن ینه بونی ساقله؛ فقط بو کیجه دیدیکم یواده سوینلکه چالاش؛ یارین
 کوریم!» دیدی.

اوزمان بنده شعریمی تکرار اوقودم؛ لالانک دیدیکی قصورلرک
 هپسینی کوردیم. آراتق درس کیمک قیدنده! شاعر اولمق بنجه جهانه مالک
 اولمقدن قیمتی اولدیغندن، او کون اقشامه قدر مکتبه شعر دوشندیم.
 جامع حولیسنده جوز اویشارکن بنه شعر تصور ایتدم. نهایت
 او کیجهده صباحله قدر اوغراشدرق، بر شی قاره لیدم.
 ابرتسی کونی لالابه کوستردم. لالا کاغذه کوز کز دیررکن

بنم بوركم او ښاردى . عجبا نه ديه جك ديه كوزل ښك اچنډه باقاردم .
 بيلم بنى تشويق اچونغميدى؛ يوقسه صحبهاً وزنى، معناسى وارميدى؛ ياخود
 لالايمى اويله كورندى . هر نصلسه بو دفعه لالا بنى قوجاقلادى؛ «آفرن!
 ارتق شاعر اوله جغكهده شههم قالمدى . باباك دكل، كيم منع ايدرسه ايتسون؛
 ارتق قورقم .» ديدى . بوسوزلى بنم درونغمده كي آتش هوسى كويا
 يلپازه لديلر . بر قاچ كون، كونده لكمنن تصرف ايدوب، لالا ايله برابر
 كيرلججه صحافله كتك؛ بر عاشق عمر مجموعه سى آلدق . كيجدلى آنك
 مطالعه سيله مشغول اولوردم .

بك آز مدته لالانك اوقودىغى ويادىغى شعرلك ناموزون اولانلر .
 بنى تمير ايتكه وختى اوقودىغم عاشق عمر و كوهرى اشعارندن بكنديكم
 بيلتره نظيره ل بيله سويلكه باشلادم ! (*) فقط معنى جهته چوقلق
 عقم ايرمزدي . تا كه مر حوم فطين افندى ايله كوروشدم . بن كنديمى
 اولمش، بيمش؛ بر شاعر ماهر و (عاشق عمر حضرتلرينى) جهانه مثل
 ونظيرى كلامش بر استاد متبحر صانوب طورر كن، افندى مر حومك اخطا .
 راتى بو قصورمك اكلانه سبب اولدى .

ايمدى اكر موزون سويليانه شاعر اطلاق صحح ايسه بو وسيله ايله
 بزم لاله نك سايه فيض وهمنده بنده شاعر اولدم .
 ايسته اكر چركس كوله بزه قالوبده بن آنكله داغما دوشوب؛
 قالمش اولسه يدم . باشى آچيق بر خرسز اولمزسه مده مطلقا عفيف
 منظر مرنكبيلردن برى بولموردم . اكر لالانك ابولكي غالب اولميو بده

(*) مشار اليه بو قولنى بالمناصبه خرابانك مقدمه سنده ده نظما حكايه ايتشدر كه شو آلتى بيت آندندره .

عاشق كرمه ښار طوردم .	كاهيه غريبي يه اوقوردم
او چقور -وزينه ښار قاليردم	عاشق عمرى كه كاه آ اوردم
يغمايه دنخى كاوردى جرأت!	تحيته ده ايتيوب قناعت
يوق نهغه ديكرى سانوردم .	هر دفتر شعري كيم طانوردم
اما نه سوز العياذ بالله!	كسندمه نظيره دير ايدم كاه
آلوده سى اولسون دوداقلر .	كوش ايتسون اويله سوز قولاقلر

یالکز پاره به ارتکاب ایله بنی هوا وهوسمه ترك ایدهدی بنی شاعر اولهمد -
قدن صکره بالدیری چبلاق بر طلومبه چی اولوردم .

آه ! ... اکر استانبولده کی لالازک هپسی بزم اسماعیل اغایه بکره سدر
ینه چوجوقلره نه موطلی ! اکر انسان کامل اولهمز رسیده باری شاعر
اولورل . لیکن آنلرک بر طاقی پاره خصصه و صنده تمامیه اسماعیل اغایه
بکرلر ؛ فقط تعلیم آدایده بهره ری و همناری بو قدر .

بر طاقی ده بزم معهود چرکس کوله سنک یاشلیلر بدر آله چوجوقلرک
یارد مجبسی اولسون . زیرا ایلك باغندن اوزوم چالان هر چوجوق مسا -
عده بخت ایله خدمت ملو کانه به نائل اولهمز ؛ و (امیل) کتابی ترجمه
ایدوب ، نفسنده وقوعه کلان خطیاتی تی نوعنه مثال عبرت اولقی
ایچون میدانده قویه مر .

§

الیوم کندمده نه قدر کوتوخویلر کورورم که بن دخی آنلردن را -
حتسز ویرارم . ودقت ایدرم که یونلرک هربری حال صبا و تمده کوردیکم
تریه دن قلش بر ائردر . لیکن حیف که قرق یاشنی یکدم ؛ اوتوز بش ، قرق
یلدر بوخویلرله مألوف اولدیغمدن ، شمسی دفع وازاله ری المدن کلیور .
واقعا بر طاقی جبر نفس ایدوب ، ظاهره چیقار مامغه مقتدر اولیورم ؛ لیکن
بوجبر نفس انناسنده کندمده بر اضطراب اثری حس ایتمکه قادر اوله -
میورم .

آه نه اولوردی که وقتیه بر حسن تریسه کورمش ؛ و احوال طلی
زمانیه بیلش اوله بدم ! آه نه اولوردی (وصو) کی بر لالا النده بیویه بدم !

§

هر ملتده کلان حکما و عقلا بقای ملتی دوام اخلاق ملییه موقوف
بیلدکلرندن ، فن آداب و تریه بی هر علمه ترجمه ایدوب ، حد و حساب کلز
کتابلر باز دیلر . واقعا بزده ده آداب و اخلاقه دائر یک چسوق کتابلر
تألیف اولندی . لیکن مرور زمان ایله هپسی نابید اوله رق ، میدانده ، فقط

بر اخلاق علائق قالوب، اوده بيوك آدميره لازم اوله جق فضائلدن بحث ايله اکتفا ايدر . چوجوقلرک تربيه سنه مخصوص دکلدر . اوروپاده بوقنه دائريازيلان کتابلرک اک صکره، واک جامع ومفيد، واک مقبول اولاني حکماي متأخريندن (روصو) نک « اميل » نامنده بر طفل موهومک تربيه سنه دائريايديغي کتابلدر که چوجوغلک هنکام ولادتندن يکرمي بش ياشسنه قدر محتاج اولديغي تربيه و تعليماتي حاويلدر؛ بو کتاپ اوروپاده هرلسانه ترجمه اولنوب، بياعي آنک ظهورينه قدر جاري اولان اصول تربيهي بستانون تبديل ايتش ومن جهه سکسان، يوز سنه دن بري اوروپانک ترقياته باعث اولش اولديغي حالده هنوز لسان عثمانيه نقل ايدلماش اولديغندن، من غيرحد ترجمه سنه قيام اولندي .

(روصونک ترجمه حالته دائر اولان مابعدی کلمه چک نفعده)

مونتيكيو - و - چستر فيلد

(فرانسه مشاهير مؤلفيندن ديدرونک آثارندن مترجمدر)

فرانسه ادبای حکماسنندن مشهور مونتيكيو وانکلتره مشاهير ادباسندن چستر فيلد ايتالياده سياحت ايتدکلری صروده يکديکرينه تصادفي ايدرلر .

آثار واشتهار جهتيله ذاتاً يکديکرينک مجهولي اولميان بو ايکي حکيم ييشنده ايلک ملاقاتلرنده بر اخوت متقابله حاصل اولور . بونلر بررؤيله ملاقات ايلدکجه منسوب اولدقلى ايکي ملتک حائر اولديغي قابليت فطريه اوزرينه خيلي مباحثه ايدرلردى . لورد چستر فيلد فرانسزلرک ذکاوتجه انگليرزه غالب و فقط انگليرلرک عقل سليمه صاحب اولدقلى بيان ايدرلردى . مونتيكيو ايسه چستر فيلدک هر ايکي ملت ايچون تعيين ايتديکي خصيصه يي تصديق وقبول ايتکله برابر ذکاوت ايله عقل سليمک مقاييسه سي جائز اوليه جغني ادعا ايلردى .